

»KOBBERSTEINEN FRA MOSS»

Av Tore B. Olsen, Moss og Omegn Geologiforening.

Som det fremgår av overskriften, har denne berømmelige stein allerede fått et egennavn. Det er det få steiner forundt å få. Noen har vi jo, f.eks. »Den sorte stein fra Mekka», »Jellingesteinen», hvor Norges navn først er skrevet, »Monolitten» o.s.v.

»Kobbersteinen fra Moss» vil neppe oppnå en slik popularitet, men den vil kanskje komme i samme kategori som den berømte høyvekta fra samme sted. I hvertfall blant geologer.

Steinen ble funnet sommeren 1981 av Olav Olsen, Moss, med metallsøker, etter at området var utpekt som mulig finnested for kobber av Gunnar Bråten.

Gedigent kobber er ikke vanlig mineral i Norge. I små mengder er det bl.a. funnet i Dalen i Telemark og Øvre Årdal. Forøvrig er det nok bare Jeløya i Moss som har kunnet vise til kobberstuffer av noen

mektighet.

Det som særpreger denne steinen, er dens vekt: nemlig 21,5 kg, hvorav det meste er kobber. Noe i likhet til dette er heller ikke funnet på Jeløya. Uten å gjøre krav på sannheten sies det at dette er den største kobberklump som er funnet i Europa.

Det som forundrer en er at en såvidt stor klump har kunnet »overleve» menneskers søken etter denne edle vare. Da tenker jeg ikke bare på amatørgeologers skarpe blikk, men tidligere slekters intense søken etter metaller.

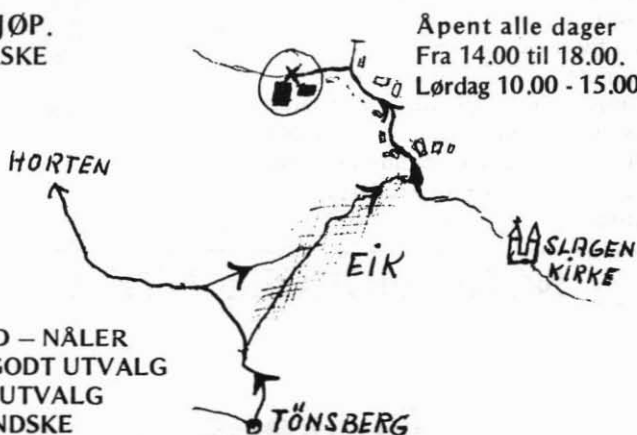
For kobberet på Jeløya er oppdaget lenge før metallsøkerens og amatørgeologens tid.

Funnet av stenen som ble gjort i jorda nedenfor et bratt heng, tilsa at den engang har kommet rullende dit fra et sted høyere oppe i heia. Altså, der hvor den må ha

**BYTTE - SALG - KJØP.
INTERESSERT I NORSKE
MINERALER.**

Meget rimelige priser.
Skriv gjerne.
Kan sende prislister
og vareliste.

**RÅSTEIN
KJEDER - ARMBÅND - NÅLER
GAVEARTIKLER - GODT UTVALG
MINERALER STORT UTVALG
NORSKE - UTENLANDSKE**

VELKOMMEN TIL

BERGKRYPSTALLEN

ØIVIND LARSEN

Robergrønningen, N. Eik, 3109 Lofts-Eik

Også bostedsadresse.

Tlf. 033/68773.

kommet fra, i følge tyngdekraften, måtte det være mer.

Nye undersøkelser ble gjort og stedet hvor det sannsynligvis kom fra, ble funnet. Det satt kobber på fjellet og stedet var et naturlig utgangspunkt for en rullende kobbersten.

Men så kommer det som vel er det mest interessante for de fleste. Ved nærmere undersøkelser av stedet ble det oppdaget en masse stein som lå i vifteform nedover skråningen. Kastet ut fra et punkt lengre oppe i heia. Denne steinen så ikke ut som de andre steinene i samme område, men så ut til å være kilt ut av heia.

Nærmere granskning av området steinene tydeligvis kom fra, avslørte en liten rusten jernkile. Her var det tydelig at det har vært et brudd av et eller annet slag på et tidlig tidspunkt. Med tanke på at vi finner oss i en lokalitet med gedigent kobber i umiddelbar nærhet, ligger det nær å anta at det har vært ei kobbergruve.

Uten å gjøre krav på vitenskapelig sikkerhet, er det fornuftig å tro at det for adskillig 100 år siden er blitt utvunnet kobber her.

»Kobbersteinen fra Moss» kan altså være kommet enten fra stedet hvor kobberet ble funnet i fjellet eller fra det høyereliggende brudd. Det er så vidt jeg vet aldri omtalt noen form for komersiell gruvedrift på Jeløya tidligere, så dette er også interessant sett med en geologs øyne. Når tiden kommer vil området bli undersøkt av eksperter for å få klarlagt om det her er drevet regelrett gruvedrift på gedigent kobber.

Men hvorfor er ikke denne steinen funnet før??

Fordi den lå nede i jorda på et relativt utilgjengelig sted.

Men hvorfor er ikke kobberet på fjellet oppdaget tidligere i så umiddelbar nærhet av gruvedrift?

Fordi det over forekomsten på det tidspunkt kan ha stått et stort tre hvor roten har dekket forekomsten. Dette forteller også leseren om hvor konsentrert forekomsten har vært.

Men hvor har så kobberet på Jeløya oppstått?

Om dette hersker nok ikke bare enighet, men en av forklaringene er denne: Det meste av bergarten på Jeløya er porfyrisk basalt. I denne er det funnet spor av kobber over hele øya. Det har vært store forkastninger i området som har dannet masser av sprekker. I disse sprekkdannelsene har det så beveget seg mineralrikt vann.

Denne oppløsning har fungert som en elektrolytt hvor kobberatomene har kunnet bevege seg og avsette seg ved hjelp av en elektrisk strøm. (Gud vet hvorfor). Det har altså foregått en elektrolyse hvor kobberet har anriket seg på bestemte steder som ved forkobbling. Siden er hulrommet rundt kobberet blitt utfylt kalkspat. Derfor finner vi alltid kobber i forbindelse med kalkspat på Jeløya.

Hva som vil skje med steinen i framtiden er uvisst av mange grunner, men foreløpig er den i forvaring hos Moss og Omegn geologiforening.

Vil du se den, så ta en tur til Moss. Med hilsen geologiforeningen.

BYTTEANNONSER I NAGS-NYTT ER GRATIS FOR DEG OGSA!!!
